

Jernbanedirektoratet
Postboks 16 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/5342-

Dato
14. oktober 2026

Statsbudsjettet 2026 - Supplerende tildelingsbrev nr. 6

Samferdselsdepartementet viser til tildelingsbrev for 2026 av 22. desember 2025 til Jernbanedirektoratet. I dette supplerende tildelingsbrevet tar Samferdselsdepartementet opp disse sakene:

- Pilotering og utvikling av konsept for automatisk refusjon til reisende med periodebillett på jernbanen
- Oppfølging av beredskapsanalysen
- Gjennomgang av kostnadsdrivere i jernbanesektoren
- Nasjonalt kontaktpunkt (NCP) for TSI TEL
- Tilbakemelding fra SD på Jernbanedirektoratets leveranse (oppdrag 22-2025) *Prosjektrapport samordning av offentlig betalt transport.*
- Jernbanedirektoratet nomineres til formannskapet i Nordic Transport Preparedness Cooperation (NTPC)

1. Pilotering og utvikling av konsept for automatisk refusjon til reisende med periodebillett på jernbanen

Oppdrag nr.	25-2026
Navn på oppdrag	Pilotering og utvikling av konsept for automatisk refusjon til reisende med periodebillett på jernbanen
Bakgrunn Samferdselsdepartementet viser til svar på oppdrag 16-2025 om å vurdere automatisert utbetaling av refusjon til reisende på jernbanen, og Jernbanedirektoratets leveranse av 9. april 2026 og 28. mai 2026.	

I dag må søknader om refusjon på periodebilletter som følge av forsinkelser behandles manuelt. En automatisering vil gjøre denne prosessen enklere og mer effektiv, både for de reisende og for de som selger billetter. En slik refusjonsordning vil kunne bidra til å øke tilliten til jernbanen.

Samferdselsdepartementet ser behov for at tiltaket utredes noe videre før det kan tas stilling til hvilket konsept som er mest egnet av selvbetjent løsning og/eller kompensasjon basert på punktlighet per strekning. Videre må det utredes om det foretrukne konseptet løser behovet på en god måte, om dette er i tråd med mål og prioriteringer, og om det innebærer en akseptabel risiko og ressursbruk.

Oppdraget følger opp Stortingets vedtak om å sikre at utbetaling av refusjon til reisende på jernbanen kan automatiseres både for periodebillett og enkeltbillett, jf. [Dokument 8:111 S \(2024-2025\)](#) og [Innst. 306 S \(2024-2025\)](#) som ble behandlet av Stortinget 13. mai 2025.

Beskrivelse av oppdraget

Jernbanedirektoratet bes om å fremskaffe mer kunnskap om automatisk refusjon slik Jernbanedirektoratet har skissert, eksempelvis gjennom en kombinasjon av kundeundersøkelser og manuell pilotering. Dette skal skje i samarbeid med Entur, og eventuelt togoperatører og berørte fylkeskommuner.

Kunnskapsgrunnlaget skal brukes av Jernbanedirektoratet til å tilrå hvilket konsept som er best egnet og belyse konsekvensene ved valget, herunder gi økt kunnskap om økonomiske og administrative konsekvenser, måloppnåelse og brukereffekter, f.eks. hvordan de ulike konseptene oppleves av de reisende samt hvilke effekter de har på brukervennlighet og kundetilfredshet.

Frist og rapportering

Et kostnadsanslag skal leveres til arbeidet med 2028-budsjettet. Anslaget skal ta høyde for at endelig konsept ikke er valgt, og derfor synliggjøre et foreløpig kostnadsspenn.

Frist for endelig rapport med anbefaling av konsept, nytt kostnadsanslag basert på dette konseptet, og forslag til fremdriftsplaner, settes til 30. april 2027.

Kontaktperson i Samferdselsdepartementet for oppdraget er Oda Helene Elvemo Myhrer, telefon 22 24 81 86.

2. Oppfølging av beredskapsanalysen

Oppdrag nr.	26-2026
Navn på oppdrag	Plan for oppfølging av beredskapsanalyse av jernbanesektoren
Bakgrunn Jernbanedirektoratet leverte 29. mai 2026 en overordnet og strategisk beredskapsanalyse av jernbanesektoren som var utarbeidet i samarbeid med Bane NOR, og med bidrag fra øvrige aktører i jernbanesektoren. Denne er svar på oppdrag 20-2025. I analysen legges det fram en liste over tiltak som er utledet av identifiserte sårbarheter og utfordringer. Tiltakene har til hensikt å styrke sektorens samlede motstandsdyktighet og evne til å opprettholde nødvendig transportkapasitet i hele krisespekteret. Disse tiltakene er overordnet beskrevet og peker på retning, virkemidler og behov for videre konkretisering. Analysen er et godt utgangspunkt for videre arbeid. I tillegg vil sektorens erfaringer fra øvelse Totalforsvar 2026 være nyttig lærdom og input til videre arbeid.	
Beskrivelse av oppdraget Samferdselsdepartementet ber om at Jernbanedirektoratet utarbeider en handlingsplan som detaljerer gjennomføringen av de mest sentrale tiltakene som er kartlagt gjennom beredskapsanalysen av jernbanesektoren. Ansaret for oppgaver/tiltak skal følge etablert rolle- og ansvarsdeling i sektoren, og det skal defineres en hovedansvarlig for alle tiltakene. Dersom det er uenighet blant aktørene i rådet om hvordan tiltakene i planen skal følges opp, skal direktoratet ta dette opp med departementet. Vi gjør oppmerksom på at det i det tverrsektorielle arbeidet med kommende Nasjonal transportplan kan komme oppdrag fra Samferdselsdepartementet om prioriteringer som berører forhold som er vurdert i beredskapsanalysen.	
Frist: 16. november 2026. Jernbanedirektoratet skal legge fram planen for oppfølging av tiltak etter beredskapsanalysen for beredskapsrådet for jernbanesektoren, som ledes av direktoratet, i forkant av leveransen til SD, og sender det også på høring til virksomhetene.	

Kontaktperson i Samferdselsdepartementet for oppdraget er Annelene Holden Hoff, telefon 22 24 82 40.

3. Gjennomgang av kostnadsdrivere i jernbanesektoren

Oppdrag nr:	27-2026
Navn på oppdrag:	Kostnadsdrivere i jernbanesektoren
Bakgrunn: Samferdselsdepartementet har i ulike sammenhenger blitt gjort oppmerksom på forhold som kan være vesentlige kostnadsdrivere for jernbanesektoren. Disse forholdene er i stor grad blitt belyst hver for seg, og departementet ser behov for en mer helhetlig vurdering av hvordan kostnadsdriverne samlet påvirker jernbanesektorens kostnadsutvikling, produktivitet og måloppnåelse. Kostnadsdrivere ble blant annet diskutert på kontaktmøte med Norske tog 3. juni 2026 og Bane NOR sin styresamling 12. juni 2026. Departementet viser også til leveranse om mer for pengene, jf. rapporten <i>Nasjonal transportplan 2029–2040: Svar på oppdrag om mer for pengene</i>. Det vil komme en egen oppfølging fra departementet til Statens Vegvesen sin tverrsektorielle rolle knyttet til denne leveransen. Departementet legger til grunn at Jernbanedirektoratets oppdrag med å kartlegge kostnadsdrivere i jernbanesektoren sees i sammenheng med det tverrsektorielle arbeidet. Mens oppfølgingen av «mer for pengene» vil ha et tverrsektorielt perspektiv, forventes Jernbanedirektoratet å bidra med sektorspesifikke analyser og vurderinger av kostnadsdrivere og forbedringstiltak for jernbanesektoren.	
Beskrivelse av oppdrag: Jernbanedirektoratet skal kartlegge ulike kostnadsdrivere i jernbanesektoren, belyse relevante sammenhenger, vurdere aktuelle handlingsalternativer og foreslå konkrete tiltak for å redusere kostnader og/eller øke produktivitet. Formålet med oppdraget er å identifisere forhold i jernbanesektoren som bidrar til unødvendig høye kostnader og/eller ineffektiv ressursbruk, og å legge til rette for at sektorens samlede ressurser kan utnyttes mer effektivt. Leveransen skal omfatte: • En oversikt over de viktigste kostnadsdriverne i sektoren. • En vurdering av hvilke kostnadsdrivere som det er størst behov for at jernbanesektoren tar tak i. • Konkrete forslag til tiltak for å redusere kostnader og/eller øke produktivitet, inkludert foreslått ansvarsfordeling. • Plan for gjennomføring av tiltakene Det skal vurderes både tiltak hos den enkelte virksomhet, og på sektor/systemnivå i samspillet mellom aktørene i jernbanesektoren. Jernbanedirektoratet skal særlig belyse de kostnadsdriverne som virksomhetene i sektoren selv rår over, og vurdere tiltak og løsninger knyttet til disse. Men også kostnadsdrivere utenfor jernbanesektorens direkte kontroll, som f.eks. myndighetspålagte krav og pålegg, skal kartlegges og det skal vurderes hvordan disse påvirker sektorens handlingsrom og kostnadsnivå.	

Bane NOR SF, Norske tog AS og Entur AS skal involveres i arbeidet.
Frist: 30. april 2027.

Kontaktperson i Samferdselsdepartementet for oppdraget er Idar Henrik Seem, telefon 22 24 81 79.

4. Nasjonalt kontaktpunkt for TSI TEL

EU-kommisjonens gjennomføringsforordning (EU) 2026/253, TSI TEL, ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens beslutning den 30.april, og innlemmet i norsk lov gjennom TSI TEL-forskriften. For medlemsstatene innebærer innlemmelsen av forordningen blant annet en forpliktelse til å utpeke et nasjonalt kontaktpunkt (NCP), og rapportere dette til EUs jernbanebyrå (ERA) innen 2. desember, se TSI TEL artikkel 20 nr. 1. SD vil forestå denne rapporteringen. Etter TSI TEL artikkel 20 får det nasjonale kontaktpunktet et større ansvar knyttet til koordinering og samordning innad i nasjonal jernbanesektor, og Samferdselsdepartementet vurderer derfor at det er hensiktsmessig å flytte ansvaret som nasjonalt kontaktpunkt fra Bane NOR til Jernbanedirektoratet. Jernbanedirektoratet utpekes med dette til nasjonalt kontaktpunkt etter TSI TEL artikkel 20, med virkning fra 2. desember i år.

5. SDs tilbakemelding på Jernbanedirektoratets leveranse på oppdrag 22-2025: Prosjektrapport samordning av offentlig betalt transport

SD viser til mottatt «Prosjektrapport samordning av offentlig betalt bestillingstransport», oppdrag 22-2025, sendt SD 26 juni 2026. Departementet støtter Jernbanedirektoratets forslag til prosjektplan herunder mål for arbeidet, organisering og innretning på pilotprosjektene. Det bes om at planleggingsarbeidet med aktørene videreføres, slik at ev. oppstart i 2027 kan skje effektivt uten unødig opphold. Departementet legger til grunn at Jernbanedirektoratet er prosjekteier, at hovedansvaret for gjennomføring ligger lokalt og at rapportering på pilotene skjer som del av ordinær rapportering til departementet. Det tas forbehold om Stortingets budsjettbehandling som vil være avgjørende for om arbeidet kan prioriteres i 2027.

6. Jernbanedirektoratet nomineres til formannskapet i Nordic Transport Preparedness Cooperation (NTPC)

Nordisk transportberedskapssamarbeid er prioritert fra politisk nivå i alle nordiske land. Samarbeidet i NTPC er i positiv utvikling gjennom halvårlige fellesmøter, identifisering av utfordringer og oppfølgingspunkter, etablering av tematiske undergrupper, samt involvering av øvrige relevante aktører. Det er naturlig og forventet at Norge tar sin del av ansvaret på virksomhetsnivå ved å ta over formannskapet i NTPC etter hhv. Sverige og Finland. Et formannskap i NTPC vil gi Norge mulighet til å påvirke NTPC-samarbeidet i stor grad. Samferdselsdepartementet vil derfor nominere Jernbanedirektoratet til formannskapet for

Nordic Transport Preparedness Cooperation (NTPC) når ny 2-årsperiode starter i 2027. Nominasjonen gjøres i forkant gjennom det nordiske transportberedskapssamarbeidet på departementsnivå. Dersom det blir tilslutning til nominasjonen er det ønskelig at avdelingsdirektør Jan Fredrik Geiner leder arbeidet og at det etableres en sekretariats- og koordineringsfunksjon. For å ikke tape tid til forberedelse er mandat for formannskapet vedlagt dette supplerende tildelingsbrev. Gitt at det gis tilslutning til norsk formannskap, ber departementet om en tilbakemelding fra direktoratet om hvordan de vil organisere arbeidet, innen 1. desember 2026. Øvrige norske deltakende virksomheter i samarbeidet informeres om beslutningen og mandatet i et eget brev dersom det gis tilslutning i tråd med vår nominasjon.

Med hilsen

Marte Rønningen
avdelingsdirektør

Are Forbord (e.f.)
ekspedisjonssjef

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Riksrevisjonen

Mandat for Jernbanedirektoratets ledelse av Nordic Transport Preparedness Cooperation (NTPC)

Formål

Jernbanedirektoratet skal ivareta den daglige ledelsen av NTPC, og legge til rette for at samarbeidet gir myndigheter og øvrige relevante aktører en felles arena for å styrke den nordiske beredskapssamarbeidet innen transportsektoren, i henhold til NTPCs «Memorandum of Understanding» fra 2025.

Ansvarsområde

Jernbanedirektoratets ledelse av NTPC skal bygge på de allerede etablerte samarbeidsstrukturene og styrende dokumentene for NTPC. Dette inkluderer «Memorandum of Understanding» (MoU) for NTPC, som ble signert av lederne i virksomhetene som inngår i NTPC-samarbeidet i januar 2025. Videre følger organiseringen av NTPC-samarbeidet og det administrative arbeidet av «Terms of Reference» (ToR) fra oktober 2025. Med disse to dokumentene som utgangspunkt har Jernbanedirektoratet ansvaret for å:

1. Lede NTPC-sekretariatet

Herunder å forberede og lede NTPC-komitémøtene, følge opp NTPC-komitéens beslutninger og interne arbeidsplan («NTPC Masterplan»), følge opp den felles nordiske strategien for transportberedskap, koordinering og oppfølging av bestillinger fra transportdepartementene i «Nordic Working Group on Resilience and Preparedness in Transport», mv., i tett samarbeid med nestleder og resten av sekretariatet.

2. Ivareta NTPC-sekretariatets administrative funksjon

Herunder å ivareta det daglige administrative arbeidet, innkalle til og bidra til praktisk gjennomføring av NTPC-komitémøtene, sørge for nødvendig dokumentasjon og distribusjon av informasjon til NTPC-komitéen, mv., med administrativ støtte fra Bane NOR SF og evt de andre norske virksomhetene.

3. Være en pådriver i utviklingen av NTPC-samarbeidet

Herunder å videreutvikle NTPCs rolle som en felles arena for å styrke den nordiske beredskapssamarbeidet innen transportsektoren, bidra til felles rolle- og ansvarsforståelse blant virksomhetene som inngår i NTPC-samarbeidet, legge til rette for styrket koordinering og informasjonsutveksling, styrke NTPCs samordning med militær side i NATO og NORDEFCO, sørge for samordning med øvrige aktører med relevans for utviklingen av NTPC-samarbeidet (EU, næringsliv, relevante sivile myndigheter, mv.).

4. Koordinere norsk side i NTPC-samarbeidet

Herunder å innhente, koordinere og sammenstille norske posisjoner og innspill ved behov, sørge for informasjonsdeling og koordinering gjennom jevnlig koordineringsmøter, presentere norske synspunkter og fungere som «Head of delegation» i NTPC-komitémøtene.

5. Sørge for god involvering av «Nordic Working Group on Resilience and Preparedness in Transport», i tett dialog med Samferdselsdepartementet

Herunder sørge for god informasjonsdeling og koordinering, sørge for at relevante problemstillinger løftes til departementsnivå, samt bidra til hensiktsmessig ansvars- og oppgavefordeling mellom NTPC og departementsnivå.

6. Orienterer Samferdselsdepartementet

Jernbanedirektoratet skal på egnet måte holde Samferdselsdepartementet orientert om utviklingen i det nordiske transportberedskapssamarbeidet og om relevante forhold som følger av om Jernbanedirektoratets ledelse av NTPC. Det skal gis en rapportering av status for NTPC-samarbeidet på departementets halvårige kontaktmøter om samfunnssikkerhet i transportsektoren.